

- 6 Sant eind 1934 zijn ontslag nam als hoofdcommissaris. Hij was er destijds van beschuldigd de diplomatenfamilie Van Vredenburg onder valse voorwendsels bijna een halve ton afhandig te hebben gemaakt. Kort nadat in 1927 de Nederlandse gezant in Brussel, jhr. dr. C. G. W. F. van Vredenburg, was overleden, had Van 't Sant contact gezocht met de nabestaanden om hun te vertellen dat de overledene er een vriendin op na had gehouden, bij wie hij ook een kind had verwekt. De vrouw, die volgens Van 't Sant Elizabeth Le Roi heette, zou hebben gedreigd met een schandaal als ze niet onmiddellijk veertigduizend gulden van de familie Van Vredenburg kreeg.

Jonkheer Jan van Vredenburg, een broer van wijlen de gezant, regelde zonder aarzeling dat Van 't Sant het gevraagde bedrag – in totaal ging het om een afkoopsom van zevenenveertigduizend gulden plus 565 gulden onkostenvergoeding voor de politie zelf – in handen kreeg. Het schandaal bleef inderdaad uit. Later kreeg jhr. Van Vredenburg argwaan omdat hij nergens een aanwijzig kon vinden dat de geheimzinnige “Elizabeth le Roi” en haar zoontje “Henri” (Henny) echt hadden bestaan. Toen ook Van 't Sant op zijn vragen “louter onbevredigende antwoorden” (De Jong) gaf, zette Van Vredenburg de aanval in. Hij diende een aanklacht in bij de justitie; hij wilde een civiele vordering op Van 't Sant uitbrengen om het geld terug te krijgen; een zogenaamde eraad – vóór de oorlog een in de hogere kringen vaak gehanteerd middel om pijnlijke conflicten *entre nous* te beslechten – bemoeide zich ermee en er volgde een jaren durend gerechtelijk vooronderzoek. Alles liep op niets uit. Er kon niet bewezen worden dat “Elizabeth le Roi” had bestaan, maar evenmin kon worden aangetoond dat ze niet had bestaan. Bovendien wist Van 't Sant aannemelijk te maken dat hij het geld van de Van Vredenburgs niet in eigen zak had gestoken. Van 't Sants strafblad bleef dus blanco, al had hij zelf wel zijn functie opgegeven vanwege de affaire en al kleefde er sindsdien aan hem een luchtje dat hij nooit meer zou kwijtraken.

De oplossing van het raadsel had De Jong in de jaren vijftig zelf uit de mond van de oud-politiefchef opgetekend. Van 't Sant had zich naar eigen zeggen in de jaren twintig en dertig op verzoek van de koningin met de talloze chantagepogingen bemoeid die de toenmalige prins-gemaal Hendrik van Mecklenburg zich op de hals had gehaald als gevolg van een opwindend buitenechtelijk seksleven. Ook “Elizabeth le Roi” had bij de vele vrouwen gehoord met wie de prins een verhouding had gehad en het zoontje “Henny” was niet door de diplomaat Van Vredenburg verwekt, maar door prins Hendrik, al had Van Vredenburg wel een affaire met de moeder gehad. Om te voorkomen dat het blazen van het vorstenhuis en dat van de prins-gemaal in het bijzonder zou worden ontsierd, had Van 't Sant gezwegen over de ware identiteit van “Elizabeth le Roi” en over de werkelijke achtergronden van deze chantagezaak. Daarmee had hij zijn eigen reputatie verwoest, maar zich de eeuwige dankbaarheid van Wilhelmina verworven.